

Šetření úvěrových podmínek bank

I / 2025

Česká národní banka — Šetření úvěrových podmínek bank — I / 2025

ČNB ČESKÁ
NÁRODNÍ
BANKA

Úvod

Šetření úvěrových podmínek bank zachycuje názory bank na změnu nabídky a poptávky u úvěrů nefinančních podniků a domácností. Tato informace shrnuje výsledky padesátého prvního kola šetření, tj. pohled bank na vývoj úvěrových podmínek v průběhu čtvrtého čtvrtletí 2024 a jejich očekávání v uvedených oblastech pro první čtvrtletí 2025. Šetření proběhlo v období od 1. prosince do 15. prosince 2024. Šetření se zúčastnilo 19 bank, které mají rozhodující podíl na bankovním úvěrovém trhu¹. Šetření ČNB o vývoji úvěrových podmínek bank je realizováno týmem složeným ze zástupců sekce měnové a sekce finanční stability.

¹ Šetření zahrnovalo 22 otázek, které se týkaly úvěrových standardů bank, podmínek spojených se schvalováním úvěrů a bankami vnímané poptávky po úvěrech včetně příslušných faktorů. Odpovědi na otázky jsou na agregované úrovni v textu a grafech vyjádřeny ve formě čistého procentního podílu. Ten je vypočten jako rozdíl mezi procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvedly zpřísnění standardů/podmínek (či pozorovaly růst poptávky) a procentním tržním podílem na poskytnutých úvěrech v daném segmentu od bank, které uvolnily standardy/podmínky (či zaznamenaly pokles poptávky). Kladná/záporná hodnota čistého procentního podílu indikuje souhrnné zpřísnění/uvolnění standardů, resp. podmínek či celkový růst/pokles poptávky po úvěrech. Data v excelovských souborech včetně dotazníku, slovníčku pojmů a metodických poznámek jsou dostupná na webových stránkách ČNB:

<https://www.cnb.cz/cs/statistika/setreni-uverovych-podminek-bank/>

I. SHRUTÍ

Úvěrové standardy ani úvěrové podmínky banky u úvěrů nefinančním podnikům ve čtvrtém čtvrtletí 2024 neměnily. Bankami vnímaná poptávka nefinančních podniků po úvěrech vzrostla u více než poloviny bankovního trhu, což je nejvíce od roku 2021. Úroveň domácích úrokových sazeb již některé banky považují za faktor přispívající k růstu poptávky podniků po úvěrech. Úvěrové standardy ani podmínky u úvěrů domácnostem na bydlení i spotřebu banky neměnily. Poptávka po úvěrech na bydlení opět rostla, avšak již méně plošně oproti předchozím pěti čtvrtletím. K růstu poptávky přispívala zejména mírně snížená úroveň úrokových sazeb z hypoték a zlepšení spotřebitelské důvěry. Poptávka po úvěrech na spotřebu také opět rostla, avšak rovněž méně plošně ve srovnání s předchozím obdobím. Pokračující úvěrový apetit odrážel zlepšenou spotřebitelskou důvěru, zvýšené financování spotřebních výdajů domácností a podporu prodeje spotřebitelských úvěrů bankami.

II. VÝVOJ ÚVĚROVÝCH STANDARDŮ A POPTÁVKY PO ÚVĚRECH

II.1 NEFINANČNÍ PODNIKY

Úvěrové standardy představující vnitřní kritéria nastavení úvěrové politiky bank se u úvěrů nefinančním podnikům ve čtvrtém čtvrtletí 2024 nadále neměnily. To platilo i napříč jednotlivými typy úvěrů, tedy u úvěrů velkým i menším podnikům a u úvěrů všech splatností. Z pohledu jednotlivých faktorů část bankovního trhu vnímala zhoršení výhledu určitých odvětví (16 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí tohoto roku banky neočekávají změnu úvěrových standardů.

Celkové **úvěrové podmínky** představující vzájemná ujednání mezi věřitelem a dlužníkem se rovněž neměnily. V jejich struktuře banky diferencovaně upravovaly podmínky týkající se neúrokových poplatků, avšak v souhrnu faktor neúrokových poplatků vliv neměl. Dále banky zpřísnily podmínky ohledně splatnosti úvěru a naopak uvolnily podmínky pro velikost úvěrů a úvěrových linek (obojí v rozsahu 18 % čistého tržního podílu). Průměrné úrokové marže i marže u rizikových úvěrů banky snížily jak u velkých úvěrů, tak u úvěrů malým a středním podnikům (v rozsahu od 16 % do 21 % čistého tržního podílu).

Celková **poptávka podniků po úvěrech** se ve čtvrtém čtvrtletí 2024 zvýšila, a to v rozsahu 57 % čistého tržního podílu, což je nejvíce od roku 2021. Na úrovni jednotlivých typů úvěrů vzrostla poptávka po úvěrech velkým podnikům i malým a středním podnikům (57 %, resp. 48 % čistého tržního podílu). V obdobném rozsahu vzrostla poptávka i u krátkodobých úvěrů, a v o něco menším rozsahu u dlouhodobých úvěrů (48%, resp. 42% čistého tržního podílu). K růstu poptávky přispívala zvýšená potřeba financování fixních investic, provozního kapitálu a po určité odmlce i potřeba financování fúzí/akvizic a restrukturalizací podniků (38 %, resp. 42 % a 27 % čistého tržního podílu). Podruhé za sebou bylo zaznamenáno zvýšení poptávky po úvěrech financujících fixní investice, a to v o něco větším rozsahu než ve třetím čtvrtletí 2024. Podniky jsou však dle malé části bank opatrné v investování, neboť nemají dostatečně robustní výhledy nových zakázek i budoucího vývoje ekonomiky. Úroveň domácích úrokových sazeb banky nyní považují za faktor působící ve směru růstu poptávky, a to v rozsahu 15 % čistého tržního podílu. Naproti tomu ve směru poklesu poptávky po úvěrech působil zájem některých velkých podniků o financování prostřednictvím emise dluhopisů a také využívání vnitřního financování (16 %, resp. 10 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí tohoto roku zhruba třetina bankovního trhu očekává růst celkové poptávky po úvěrech, v o něco větším rozsahu banky očekávají růst poptávky u krátkodobých úvěrů a úvěrů SME (shodně 48 % čistého tržního podílu).

Poptávka po úvěrech nefinančním podnikům – nerezidentům rostla v rozsahu 32 % čistého tržního podílu.

II.2 DOMÁCNOSTI

Ve čtvrtém čtvrtletí 2024 banky **úvěrové standardy u úvěrů domácnostem na bydlení** neměnily a pro první čtvrtletí tohoto roku jejich změnu neočekávají. Celkové **úvěrové podmínky** banky neměnily. Marže bank zůstaly ve čtvrtém čtvrtletí 2024 beze změny. **Poptávka domácností po úvěrech na bydlení** ve čtvrtém čtvrtletí 2024 opět rostla, a to v rozsahu 36 % čistého tržního podílu. To je rozsah oproti třetímu čtvrtletí zhruba poloviční, bankami očekávaný a v kontextu posledních šesti čtvrtletí poprvé výrazně menší. K růstu poptávky ve čtvrtém čtvrtletí 2024 přispívala zejména mírně snížená úroveň úrokových sazeb a zlepšení spotřebitelské důvěry (42 %, resp. 7 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí 2025 banky očekávají, že poptávka po úvěrech zůstane po předchozím zvýšení zhruba stabilní, resp. jen 9 % bankovního trhu předpokládá její další zvýšení.

Ve čtvrtém čtvrtletí 2024 banky **úvěrové standardy u úvěrů na spotřebu** neměnily a pro první čtvrtletí tohoto roku neočekávají jejich změnu. Celkové **úvěrové podmínky** banky taktéž neměnily. Změnu struktury úvěrových podmínek ani marží banky neindikovaly. **Poptávka po úvěrech na spotřebu** opět rostla, avšak již výrazně méně plošně, a to v rozsahu 56 % čistého tržního podílu. Pokračující úvěrový apetit odrážel zlepšenou spotřebitelskou důvěru, zvýšené financování spotřebních výdajů domácností a pokračující podporu prodeje spotřebitelských úvěrů ze strany některých bank (46 %, 18 %, resp. 13 % čistého tržního podílu). Pro první čtvrtletí tohoto roku růst poptávky po úvěrech na spotřebu očekávají banky v rozsahu 18 % čistého tržního podílu.

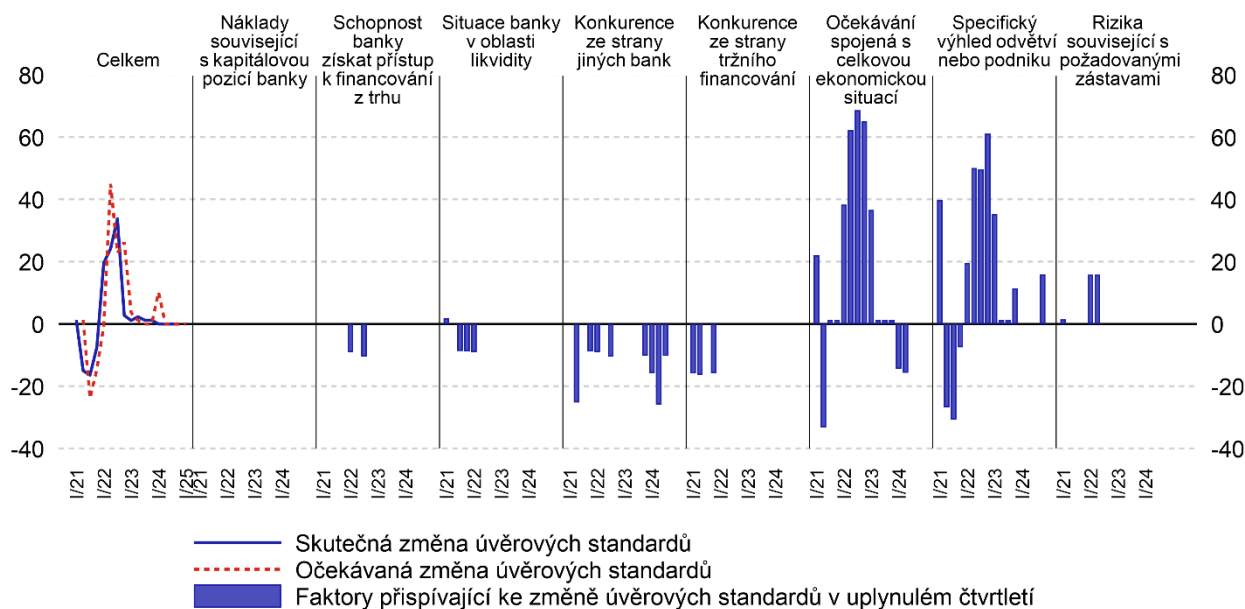
U **úvěrů živnostníkům** banky uvolnily úvěrové standardy v rozsahu 42 % čistého tržního podílu a pro následující čtvrtletí banky jejich změnu neočekávají. Bankami vnímaná poptávka živnostníků po úvěrech v souhrnu vzrostla (19 % čistého tržního podílu) a v následujícím čtvrtletí by měla dle očekávání bank také růst, a to v rozsahu 42 % čistého tržního podílu.

Dodatečné otázky týkající se **očekávaných úvěrových ztrát** naznačují, že v následujícím období v souhrnu banky očekávají pokles úvěrových ztrát u úvěrů na bydlení (v rozsahu 6 % čistého tržního podílu). Naopak, u úvěrů na spotřebu a úvěrů nefinančním podnikům očekávají banky v rozsahu 8 %, resp. 16 % čistého tržního podílu nárůst úvěrových ztrát.

III. GRAFICKÉ VYJÁDŘENÍ PODMÍNEK NABÍDKY A POPTÁVKY V SEGMENTECH

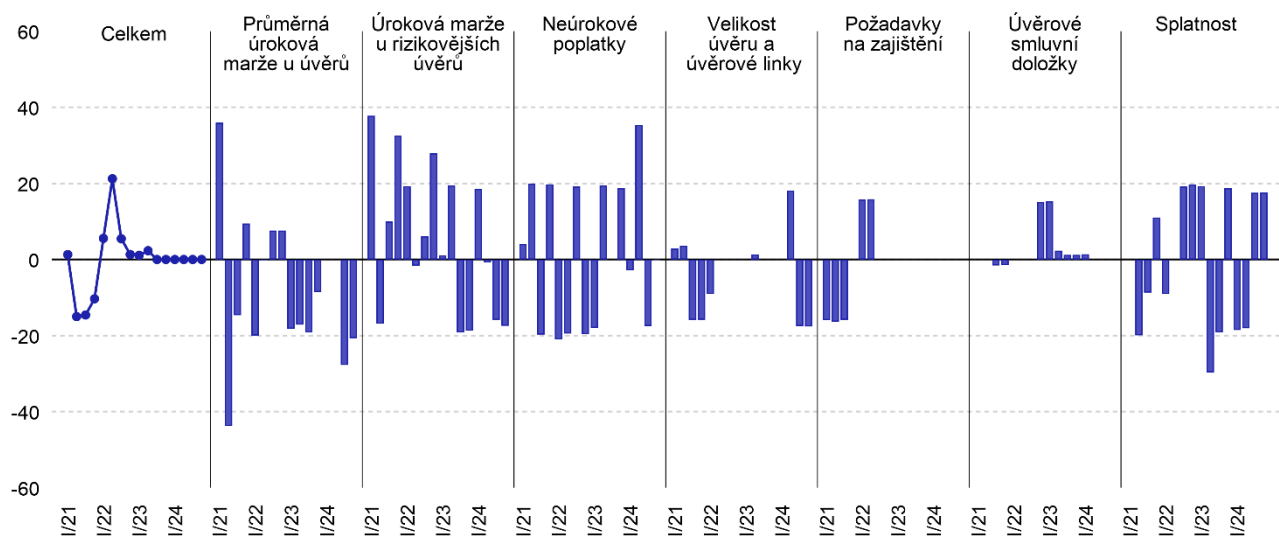
Graf 1 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů nefinančním podnikům (otázky 1, 2 a 6)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

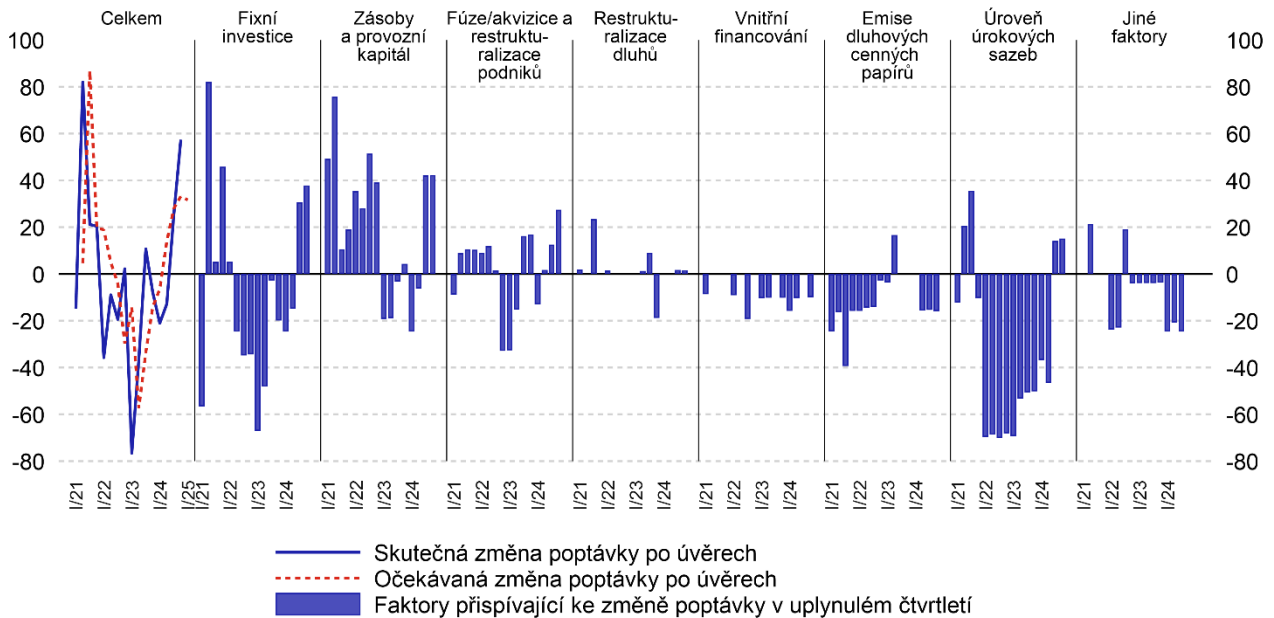
Graf 2 Změny podmínek při schvalování úvěrů nefinančním podnikům (otázka 3)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

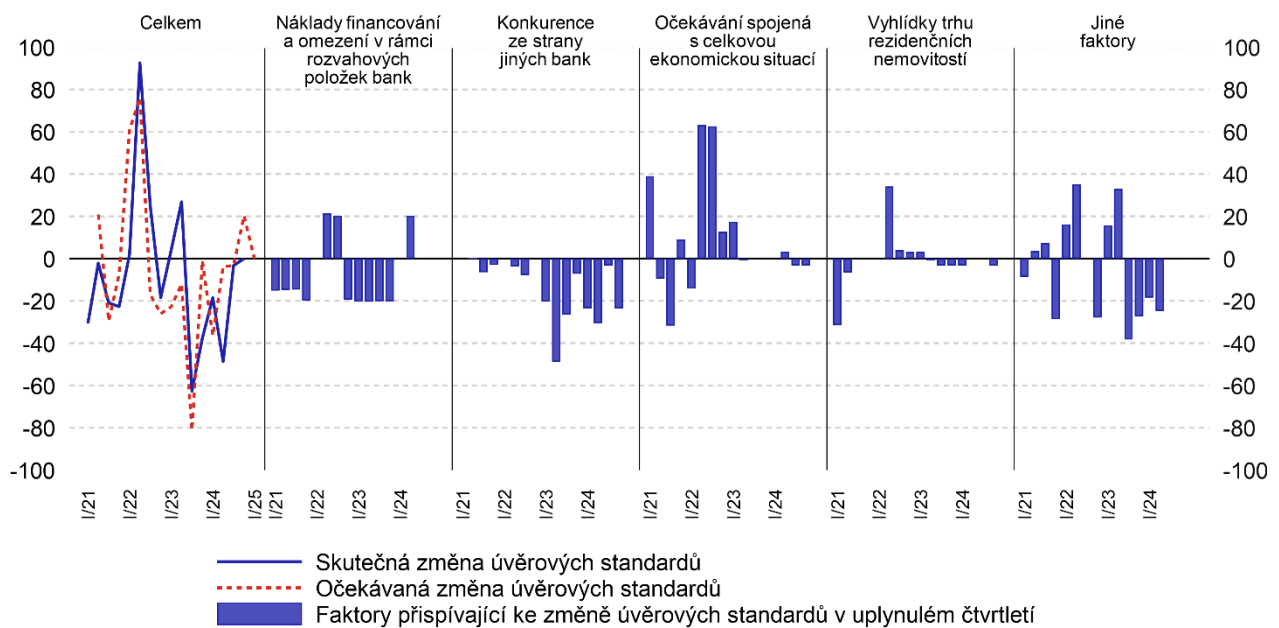
Graf 3 Změny poptávky nefinančních podniků po úvěrech (otázky 4, 5 a 7)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

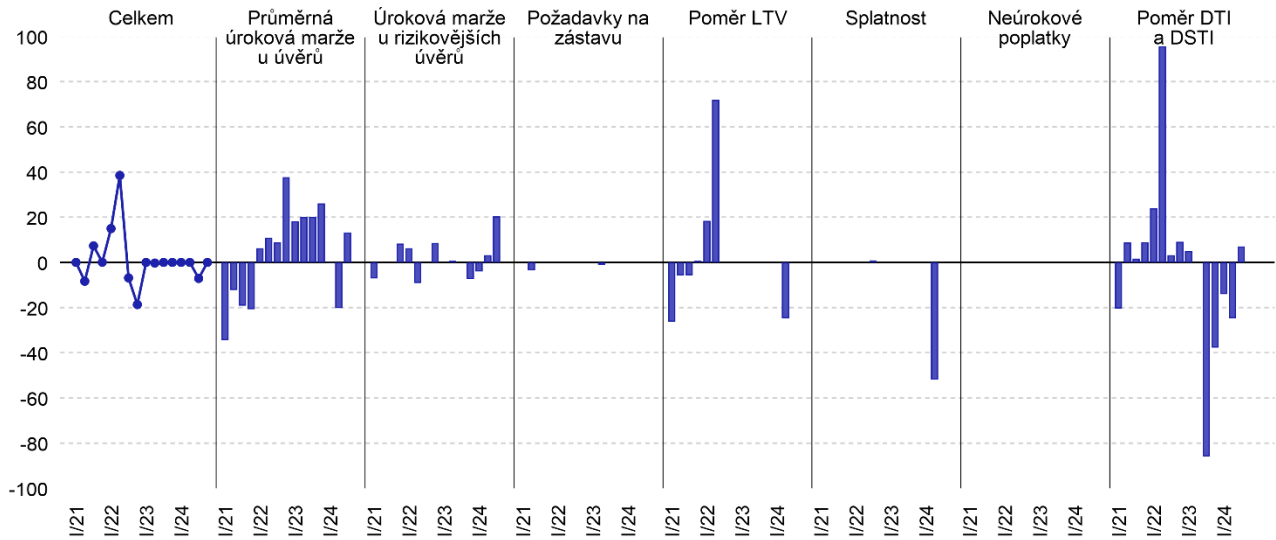
Graf 4 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na bydlení (otázky 8, 9 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

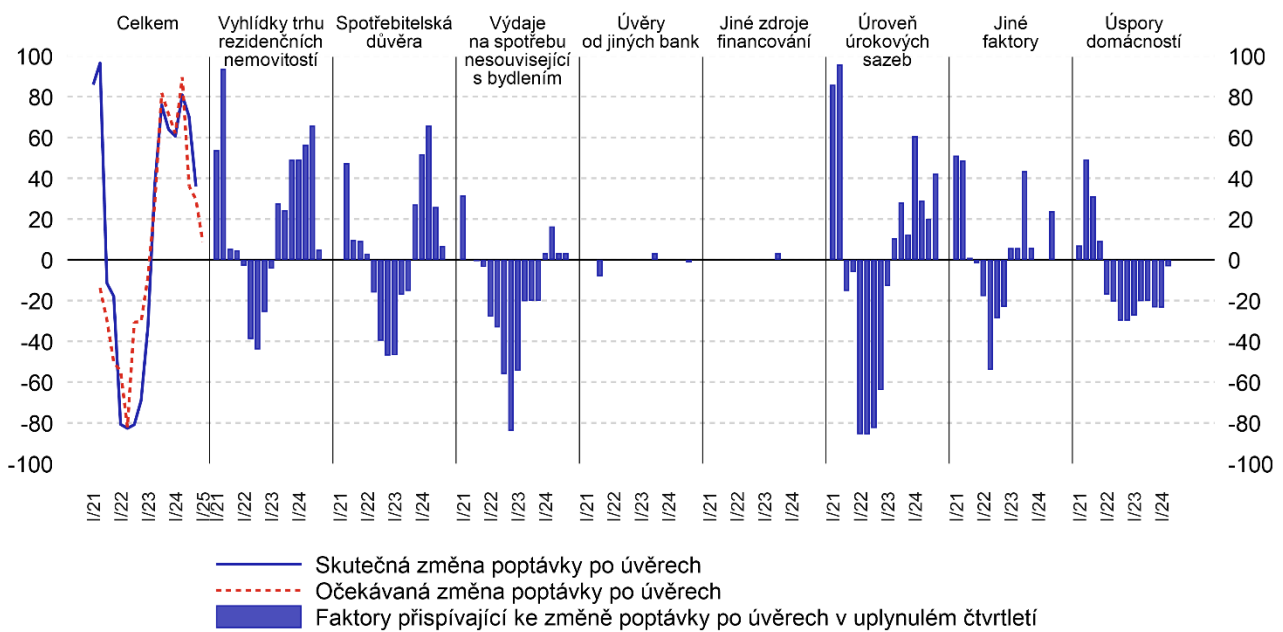
Graf 5 Změny podmínek při schvalování úvěrů na bydlení (otázka 10)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

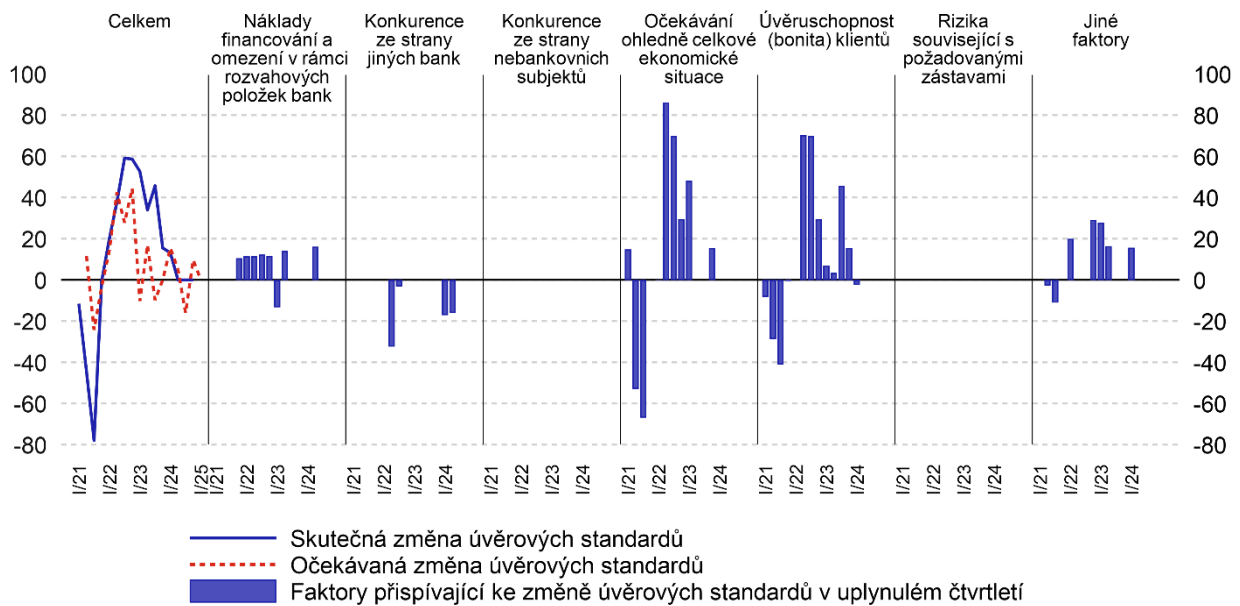
Graf 6 Změny poptávky domácností po úvěrech na bydlení (otázky 13, 14 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

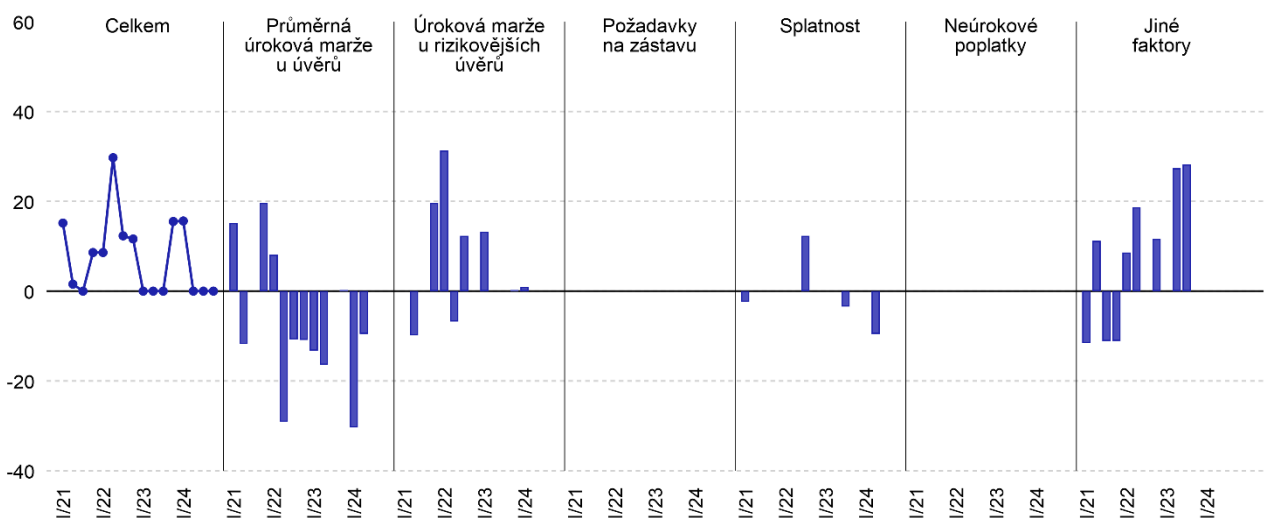
Graf 7 Změny úvěrových standardů bank u úvěrů na spotřebu (otázky 8, 11 a 16)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

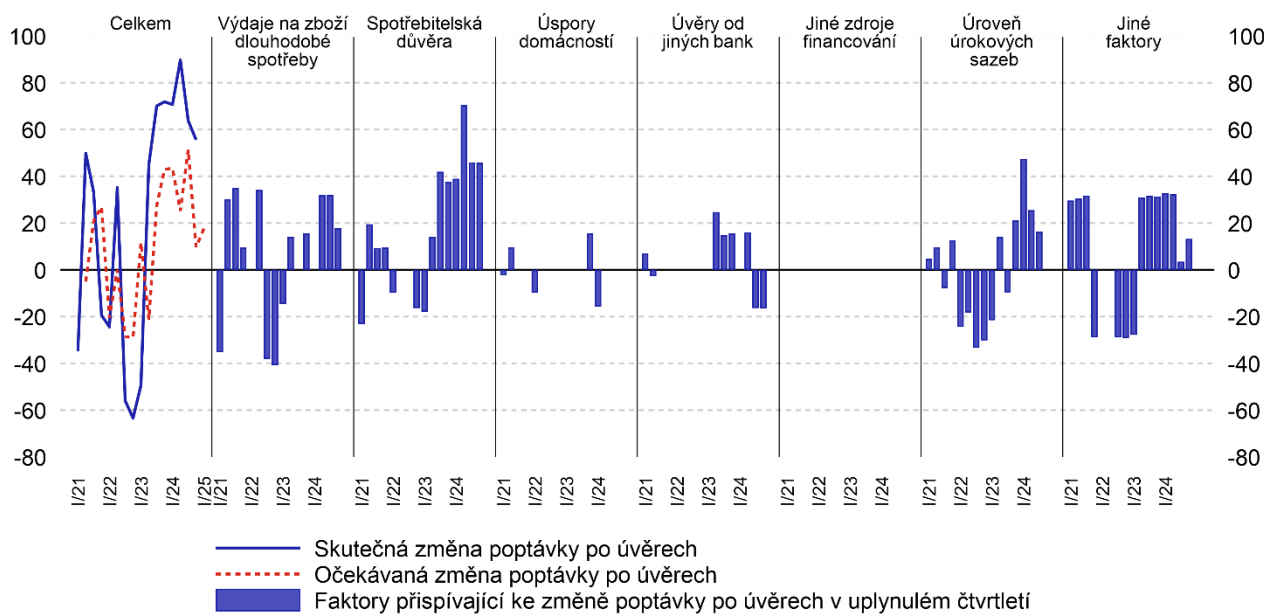
Graf 8 Změny podmínek při schvalování úvěrů na spotřebu (otázka 12)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = zpřísnění, záporná hodnota = uvolnění)

Graf 9 Změny poptávky domácností po úvěrech na spotřebu (otázky 13, 15 a 17)

(čisté procentní podíly, kladná hodnota = růst poptávky, záporná hodnota = pokles poptávky)

Vydává:
ČESKÁ NÁRODNÍ BANKA
Na Příkopě 28
115 03 Praha 1
Česká republika

Kontakt:
ODBOR KOMUNIKACE SEKCE KANCELÁŘ
Tel.: 224 413 112
<http://www.cnb.cz>